

Rom 1, 22

22: Mens de gav seg ut for å være vise, ble de dårer.

Mens de gav seg ut for å være vise. Det finnes ingen synd og ugudelighet som Gud reagerer med så stor vrede mot, som denne. Dette at det falne menneske innbiller seg at det har enten noen visdom, eller er rettferdig, det er dette som er selve opprørssynden mot Gud. Det var ingen synd i Israel som Herren Kristus førte så hard en strid mot, som de skriftlærdes og fariseernes innbilninger. I sannhet: "Gud står de stolte imot" (1Pet 5: 5). Og når Gud står dem imot som gir seg ut for å være vise, da skjer det på den måten at han lar dem bli dårer. Historien bekrefter at de som var de mest skarpsindige og kloke på jorden, de mest lærde filosofer og tenkere både blant hedninger og kristne, de har alle sammen falt i største dårskap når de har forkastet gudsfrykt og Guds sannheter. Den ene visdomslæren har nedkjempet den andre, og mot sin vilje har de alle bare bidratt til å bekrefte sannheten i at mens de gav seg ut for å være vise, ble de dårer.

Det er Kristus som er menneskenes lys (Joh 1). Når menneskene ikke tar imot det lyset, straffer Gud dem med blindhet. Jødefolket står overfor hele verden som et stort, levende bevis på dette. Grunnen til dette ligger i Guds evige nidkjærhet for sin ære. Når menneskene faller fra Gud i sin streben etter "å bli slik som Gud og kjenne godt og ondt", så skal de også bare kunne komme tilbake til Gud ved å erkjenne sin dårskap. Jesus frydet seg i ånden over at det er slik Gud dømmer og regjerer, og sa: "Jeg priser deg, Far, himmelens og jordens herre, fordi du har skjult dette for de vise og forstandige, men åpenbart det for de umyndige. Ja, Far, slik skjedde det som var deg til behag" (Mat 11: 25-26).

"Gud fant det for godt å frelse dem som tror ved forkynnelsens dårskap, og gjøre de vise til skamme". For det er skrevet: "Jeg vil ødelegge de vises visdom, og de forstandiges forstand vil jeg gjøre til intet. Hvor er en vismann? Hvor er en skriftlærd? Hvor er en forsker i denne verden? Har ikke Gud gjort verdens visdom til dårskap? For, brødre, legg merke til det kall dere fikk: Ikke mange vise etter kjødet ble kalt, ikke mange mektige, ikke mange av høy ætt. Men det dåraktige i verden, det utvalgte Gud seg for å gjøre de vise til skamme" (1Kor 1). Hvordan dette foregår i praksis, det ser vi i det følgende. Paulus sier at da de i sin formørkede tilstand faktisk trodde de hadde visdom, så ble de dårer. De ble sløve og dumme i den grad at så skjer dette:

Rom 1, 23

23: Og de byttet bort den uforgjengelige Guds herlighet mot et bilde, en avbildning av et forgjengelig menneske og av fugler og fribente dyr og krypdyr.

De hadde gjort seg guder av tre og stein, og formet dem så de ikke bare avbildet mennesker, men også dyr: okser, aper, ormer og padder. Ikke bare har de gitt disse figurene ut for å være sitt indre bilde av den eneste sanne, usynlige Gud, slik noen av dem vil ha det til. Men de har også demonstrert sin dypeste omsorg og ærbødighet for selve bildet. Og det var ikke bare de mer ville folkeslag som hadde synket ned i en slik dårskap, men også de menneskelig sett mer vise og fremtredende, som grekerne, egypterne m. fl. Spesielt Jesaja taler i malende språk om hvordan menneskenes forstand

blir slått med denne tragiske forblindelsen. Han taler om hvordan hedningene går i skogen og velger seg ut trær. Noe av treet bruker de til brensel for å få varme, og til å bake brød. Men det utvikler seg videre, slik at "resten av det gjør han til en gud, til sitt utskårne bilde. Han faller ned for det og tilber det. Han ber til det og sier: Frels meg, for du er min gud" (Jes 44, konf. 5Mos 4: 16, 2Kong 17: 16-20 m. fl.).

Rom 1, 24-25

24 og 25: Derfor overgav også Gud dem i deres hjerters lyster til urenhet, til å vanære sine legemer seg imellom. De byttet bort Guds sannhet mot løgnen og æret og dyrket skapningen framfor Skaperen, han som er lovprist i evighet. Amen.

Derfor overgav også Gud dem i deres hjerters lyster til urenhet. Her hører vi på nytt hvordan Gud handler med dem som ikke følger det lys han har gitt dem. Han overgir dem til deres hjerters lyster, og snart fører disse deres lyster dem videre ut i et hav av urenhet - som nå blir deres fortjente lønn. "Gud blir ikke fristet av det onde, og selv frister han ingen" (Jak 1: 13). Men ondskapens makt i menneskene er så stor, at hvis Gud bare forlater dem, så raser de straks ut i all mulig synd og skam. Ved syndefallet ble menneskenes natur fylt med den gamle slangens gift, synd og all mulig ondskap. Dette arbeider kontinuerlig, og trenger på i tanker, lyst og begjæringer, som en elv eller kilde som stadig gir flom. Tidlig klaget da også Herren Gud at "menneskenes ondskap var stor på jorden, og at alle tanker og hensikter i deres hjerter var onde hele dagen lang" (1Mos 6: 5). Om dette sier også Herren Kristus: "fra hjertet kommer onde tanker, mord, hor, utukt, tyveri, falskt vitnesbyrd, spott" (Mat 15: 19).

Hvis ikke Gud med sin allmakt, og mang en naturlig hindring, holdt denne syndfloden tilbake, så ville intet samfunn kunne bestå. Nei, hele menneskeslekten ville gått under av ondskaperen med dens påtrengende kraft, som ville føre til at alle mennesker i hast ville ødelegge seg selv og hverandre. Selv der hvor nådens krefter ikke er tilstede og virker, har Gud i sin allmektige faderomsorg for menneskeslekten, lagt flere naturlige sperrer og bånd som holder denne ødeleggende ondskap tilbake. For eksempel naturlig klokhet, frykt for skammen og for skade, omsorg for hva som gagnar dem selv og alt deres. Dessuten ligger det til Guds regjerende natur at han i sin allmakt vil holde tilbake denne påtrengende ondskaperen.

Men, som den rettfærdige straff for at menneskene forakter og vender seg bort fra hans kjærlige råd å regjere på, trekker altså Herren Gud - når han vil - vekk disse sperrer som hindret at syndeflommen brøt ut. Da overlater han mennesket til seg selv og alt det den onde inngir ham. Det som da skjer, er at ondskapens makt oversvømmer alle mål og skranker. Da får en se dette forferdelige bryte ut, slik apostelen her skildrer det fra hedningenes liv, og som en nok ofte også ser til og med innen kristenheten - disse ekstreme eksemplene hvor til og med mennesker som holdes for å være vise og forstandige, plutselig ligger der i all mulig synd og dårskap, slik at den ene er blitt en tyv eller bedrager, en annen morder, en tredje ligger i forferdelige laster, en fjerde tar livet av seg selv, osv. Tidligere ble de kanskje ansett for å være kloke og hederlige mennesker, og nå ender det opp på denne sørgelige måten.

Da står verden der og undrer seg. De kan ikke forstå hvordan dette har gått til. For aldri var det noen som ville trodd disse kloke og gode menneskene ville finne på noe sånt, som en nå bare må innse at de har gjort. Hvordan kan slikt skje? Jo, bare på den måten apostelen selv forteller her: "De kjente

Gud, men æret ham ikke som Gud". De kunne ikke avvise at de hadde kjent Guds røst, men de ville ikke bøye seg for den, men holdt istedet sannheten nede i urettferdighet. De gav seg ut for å være vise, og ville ikke tro på det Gud talte til dem. Alt dette er så grunnen til at Gud har overlatt dem til deres hjerters lyster. Slik er de blitt dårer.

Å, om hvert menneske som ennå er våken, i tide måtte tenke nøye over dette som Herrens apostel lærer oss! Av gode og opplyste foreldre eller lærere har mang en ung mann og kvinne tidlig fått høre Guds råd for livet her, og i evigheten. De hører og forstår at Gud er allmektig, og at de ikke må trosse denne Herren. De hører og forstår at denne allmektige Gud taler alvorlig til alle mennesker at de skal omvende seg til ham, frykte og elske ham, tro og følge ham gjennom livet osv. Men dette Guds råd vil de ikke lyde. De vil fremdeles følge sine egne lyster og verden, og tror at de skal nok passe seg, så det ikke skal ende for grovt med dem, de skal nå ikke synke for dypt i syndens pøll. De tror de selv har makt til å sette grenser. Saken er at de vil ikke "være Herrens egne, forbli og leve under ham i hans rike", men bare være påpasselige så de ikke synker for dypt -! Men dette vil aldri lykkes for dem. Det er da Herren velger å trekke seg tilbake, så lystene deres får makten med dem. De faller i all slags urenheter, grov urettferdighet, eller annen åpenbar dårskap. "Gud lar seg ikke spotte". Vil du ikke høre hans ord, og omvende deg til ham, så hjelper det deg ikke med klokskap og varsomhet. Du havner i dypet! Før eller senere, i dette liv eller i evigheten, vil du bittert erfare at det var her du gjorde ditt livs største feilvalg: Du adlød ikke denne Herren, men trosset istedet hans vilje og råd.

Det er dette apostelen forkynner oss her, og han tar det opp når han taler om hedningenes forhold til Gud. Ennå en gang gjentar han årsaken til at de ble overlatt i sine hjerters lyster til urenheter: "De byttet bort Guds sannhet med løgner", sier han. Dvs. at de ville ikke lyde sannheten om Gud og gudsyndyrkelsen, så langt de forstod den. I stedet holdt de sannheten nede i urettferdighet, som tidligere omtalt. Deretter har de selv gjort seg opp falske meninger om Gud, for å kunne fortsette i sine synder. Følgen er at de blir åndelig blinde, deres hjarter forheredes, og de ærer og dyrker skapningen framfor Skaperen - som er en treffende beskrivelse av hvordan hele verden oppfører seg til alle tider, også idag. De ærer og dyrker de skapte ting framfor Skaperen, han som er høiløvet i evighet. Amen!

Når apostelen kommer med dette tillegget/gjentagelsen, så er det dels et uttrykk for hans egen dype ærbødighet for Gud. Dels gir han med dette avgudsyndyrkelsen ennå et slag, ettersom det er uttrykk for hvordan vi burde ære og tilbe Herren Gud, og ikke røve fra ham noe som helst av det som er hans ære. Heller ikke skal vi tale om ham, uten den dypeste ærbødighet, opphøyelse og lovprisning. Så fortsetter apostelen med å nevne hedningenes konkrete synder, og taler først om en av de mest forferdelige, som de var sunket ned i. Han sier: